

Motion till riksdagen 2023/24:2700

av **Linus Lakso m.fl. (MP)**

Utgiftsområde 21 Energi

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen anvisar anslagen för 2024 inom utgiftsområde 21 Energi enligt förslaget i tabell A i motionen.

Motivering

Tabell A Anslagsförslag 2024 för utgiftsområde 21 Energi

Tusental kronor

Ramanslag	Regeringens förslag	Avvikelse från regeringen
1:1 Statens energimyndighet	500 405	4 836
1:2 Insatser för energieffektivisering	418 000	5 800 000
1:3 Energiforskning	1 447 723	100 000
1:4 Energimarknadsinspektionen	213 848	2 112
1:5 Energiplanering	265 000	±0
1:6 Avgifter till internationella organisationer	25 328	±0
1:7 Elsäkerhetsverket	77 016	761
1:8 Laddinfrastruktur	995 000	100 000
1:9 Biogasstöd	933 000	100 000
1:10 Energiberedskap	54 000	±0
1:11 Elberedskap	675 000	±0
99:1 Insatser för förnybar energiproduktion	±0	6 480 000
99:2 Kraftsteget	±0	3 000 000
99:3 Energiteknik	±0	400 000
Summa	5 604 320	15 987 709

Förbränning av fossila bränslen har skapat nästan 80 % av koldioxidutsläppen sedan den industriella revolutionen och är därför den huvudsakliga anledningen till att den

globala medeltemperaturen nu stiger i den snabbaste takten någonsin. Vetenskapen har tydligt visat hur en varmare värld påverkar möjligheten till mänskligt liv, säkerhet och välfärd negativt. Trots det använder vi fortfarande fossila bränslen överallt i våra samhällen. Fossila bränslen står idag för över 80 % av energianvändningen globalt.

Problemen med fossila bränslen är dock fler än så. Putins energikrig mot Europa har visat att övergången från det fossila till det förnybara är akut också utifrån ett renodlat säkerhetsperspektiv. EU:s beroende av rysk energi är, och har varit, en enorm svaghet rent strategiskt eftersom Putin kunnat justera flödet av framförallt gas som ett påtryckningsmedel. Exportintäkterna från ryska fossila bränslen har dessutom finansierat Putins krig. Ett energisystem baserat på förnybara energikällor kompletterat med energilagring är inte bara bra för klimatet utan är dessutom en säkerhetspolitisk nödvändighet.

Slutligen handlar det om att skydda hushåll och företag från alltför stora ekonomiska risker. Ingen familj ska behöva lämna hus och hem, och inga företag ska behöva gå i konkurs på grund av rusande energipriser. Beroendet av fossila bränslen innebär en risk eftersom deras kostnad varierar kraftigt beroende på godtycklighet från rena skurkstater. Dessutom är det ofta billigare att producera el och värme med förnyelsebar eller geotermisk energi än med fossil energi.

För att bli kvitt vårt skadliga beroende av fossila bränslen måste vi elektrifiera stora delar av våra samhällen – något som, enligt många bedömare, kommer resultera i att elanvändningen fördubblas till 2045. Detta kräver inte bara en större energiproduktion. Vi behöver också en effektivare användning av energin och ett smart elnät som kan hantera framtidens utmaningar.

Storsatsa på förnybar, billig energiproduktion

Miljöpartiet vill storsatsa på förnybar och billig energiproduktion. Vindkraften är idag den billigaste energiproduktionen. Redan 2025 beräknas vindkraften vara Sveriges näst största kraftslag och producera 52 TWh. Företag står på kö för att bygga vid Sveriges bästa vindlägen. Svenska kraftnät har mottagit över 70 ansökningar för havsbaserade vindkraftsparker, motsvarande flera gånger Sveriges elbehov. Elproduktion motsvarande 104 TWh ligger och väntar på regeringens bord.

Vi vill att den lokala nyttan av att satsa på förnyelsebar energi ska öka genom att införa en lokal elbonus som ger kommunerna och regionerna betalt för den förnybara el som produceras lokalt och regionalt.

I dagsläget stoppas cirka 80 procent av Sveriges vindkraftsprojekt av kommunerna. Genom att ersätta kommunerna för den förnybara el de producerar vill vi göra det mer attraktivt att öppna upp för ny vindkraft på fler ställen. Vi satsar därför på en lokal elbonus, där kommunerna får 10 miljoner för varje befintlig TWh förnybar el som de producerar, och 30 miljoner för varje tillkommande TWh förnybar el som de producerar. Miljöpartiet ser ett behov av denna typ av utbetalning även på lång sikt. Vi föreslår därför att den lokala elbonusen ligger fast till år 2050. Denna reform stärker kommunernas finanser med 470 miljoner kronor och regionernas finanser med 660 miljoner under 2024.

Ge solenergin rätt förutsättningar

Även solenergin har en stor potential i Sverige. Genom solceller på villatak och lägenhetshus kan hushållen spara in pengar på sina elräkningar. Miljöpartiet vill slopa momsens på solpaneler och vill dessutom ta bort 500 kW-gränsen (se avsnittet om skatter).

Solenergi på alla offentliga byggnader

Miljöpartiet anser dessutom att det offentliga bör gå före genom att installera solenergi på alla offentliga byggnader. Vi satsar därför 5 miljarder för år 2024 på detta.

Satsa på storskalig solvärme

Med storskalig solvärme kan vi ersätta andelar av bioenergin och avfallsförbränningen för att producera värme till fjärrvärmenätet. Det möjliggör användning av biobränslen där de behövs allra mest, för att ersätta fossila bränslen. För att stimulera investeringar i solvärme satsar vi 350 miljoner på ett investeringsstöd för storskalig solvärme, under anslag 99:1 Insatser för förnybar elproduktion.

Kraftiga satsningar på energieffektivisering för hushåll och företag

Energieffektiviseringar är det snabbaste, billigaste och mest miljövänliga sättet att minska kostnaderna och miljöpåverkan av energi. På kort sikt är energieffektiviseringar det effektivaste som vi kan göra för att minska hushållens och företagets energikostnader. Totalt satsar vi nästan 9 miljarder mer än regeringen på energieffektivisering under 2024.

Det finns en mängd åtgärder man kan göra för att minska energiförbrukningen. För en familj eller fastighetsägare kan det handla om investeringar i ny teknik som värmer ett hus eller lokaler. Men det kan också handla om att optimera de olika system som redan existerar i en villa eller ett flerbostadshus, exempelvis genom att säkerställa att ventilation och värmesystem fungerar på bästa möjliga sätt tillsammans. För företag kan det handla om att investera i mer effektiv teknik.

Miljöpartiet vill att staten tar en mer aktiv roll i att stötta hushållen och företagen i denna utveckling. Miljöpartiet vill att staten tar 60 procent av kostnaden för energieffektivisering under en övergångsperiod.

Vi satsar 5,8 miljarder för detta ändamål, varav 250 miljoner viks åt att återinföra Energisteget för att stötta näringslivets arbete med energieffektivisering. Inom dessa 5,8 miljarder avsätter vi även 155 miljoner för den kommunala energi- och klimatrådgivningen för att säkerställa tillräckligt stöd för privatpersoner.

Vi satsar även 3 miljarder på energieffektivisering av flerbostadshus. Vi anser att detta är mer angeläget än att höja taket för rotavdraget och kan agera som en konjunkturstimulans inom byggbranschen.

Bygg framtidens elnät och smarta energisystem

Sveriges elnät är i stort behov av utbyggnad och utveckling. Miljöpartiet vill uppgradera det svenska elnätet så att hela landet får ett smart, flexibelt och robust elnät. För att EU ska kunna göra sig oberoende av fossil energi från skurkstater och klara klimatomställningen behöver vi samarbeta. Det kommer att underlätta för alla att bygga ut den billiga och miljövänliga förnybara energin och vi kan överföra stora mängder el mellan EU:s länder, på så sätt kan vi hjälpa varandra med våra energibehov. Men förnybar, variabel energi ställer nya krav på vårt energisystem. Därför satsar vi drygt 400 miljoner på teknik som kan hjälpa till att balansera nätet, Energiteknik. Här ingår också en satsning på testbäddar för att ta fram både affärsmodeller och ny teknik för flexibel produktion, flexibel konsumtion och flexibla elnät.

Det behövs mer forskning om hur det moderna, smarta energisystemet kan fungera. Miljöpartiet vill därför öronmärka 105 miljoner av anslag 1:3 Energiforskning till testbäddar för experiment med flexibla elnät.

Kraftsteget för storskalig energilagring

För att stimulera och snabba på investeringar i tekniker som balanserar energisystemet och jämnar ut priserna satsar vi 3 miljarder på ett teknikneutralt stöd för storskalig energilagring såsom pumpkraft, värmelagring och vätgaslagring inom det nya anslaget Kraftsteget. Vi vill bygga det moderna, smarta energisystemet.

Vattenkraft

För att Sverige ska kunna uppnå EU:s direktiv för god vattenstatus så behöver arbetet med vattenåtgärder öka och skalas upp. Många åtgärder behöver genomföras varav miljöanpassningen av Sveriges befintliga vattenkraft är en viktig åtgärd. Det är därför av vikt att arbetet med Nationell plan för omprövning av vattenkraft som antogs av regeringen 2020 fortsätter. Planen är utformad för att ge en nationell helhetssyn i frågan om att verksamheterna ska förses med moderna miljövillkor på ett samordnat sätt med största möjliga nytta för vattenmiljön och för nationell effektiv tillgång till vattenkraftsel.

Linus Lakso (MP)

Daniel Helldén (MP)

Katarina Luhr (MP)

Elin Söderberg (MP)

Rebecka Le Moine (MP)

Emma Nohrén (MP)